

Biomechanika

Fogorvosi anyagtan fizikai alapjai 12.

1

Mozgásfajták

összetett mozgás
= haladó mozgás + forgó mozgás

haladó mozgás
(transzláció)

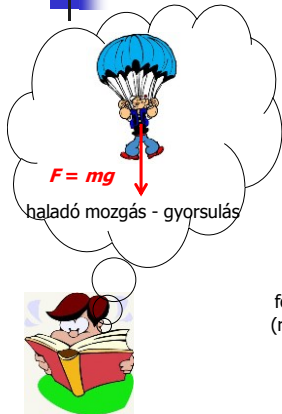
Erők!

forgó mozgás
(rotáció)

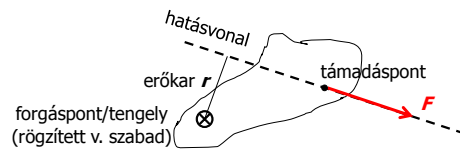
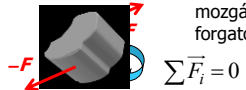
Erők
forgatónyomatékai!

2

Erő és forgatónyomaték

Kiterjedt merev test esetén: forgás is lehetséges, (akkor is, ha haladó mozgás nincs), ha van forgatónyomaték

Forgatónyomaték (M):

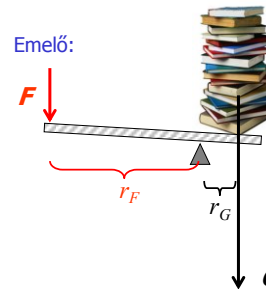
$$M = r \cdot F \quad (\text{Nm})$$

3

Merev test statikája – egyensúly. Emelő

egyensúly $\Leftrightarrow \sum \vec{F}_i = 0$ és $\sum M_i = 0$

Emelő:

$$\sum M_i = 0$$

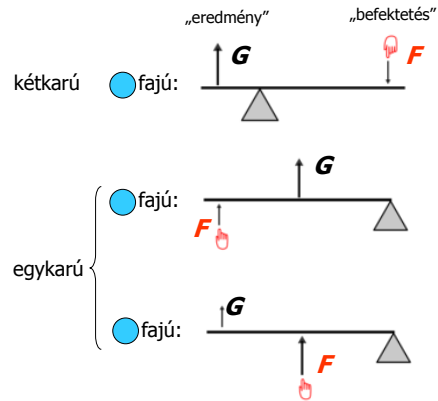
$$r_G \cdot G = M_G = M_F = r_F \cdot F$$

$$\frac{F}{G} = \frac{r_G}{r_F}$$

erőszorzás
(vagy más)

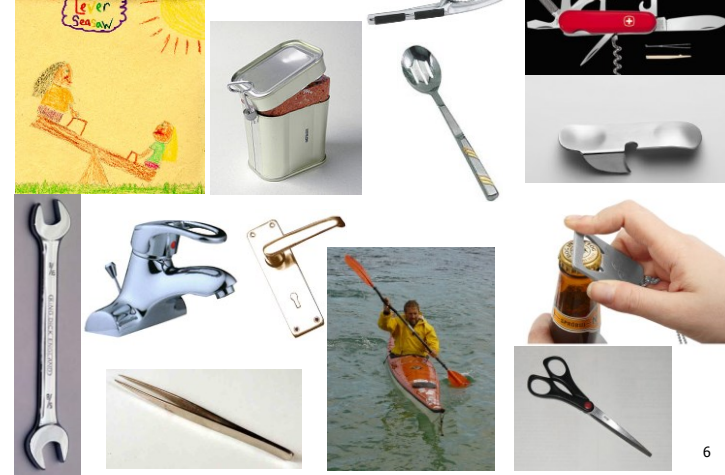
4

Emelő típusok

5

Példák emelőre

6

Emelők a fogászatban

7

Erőpár, erőrendszer helyettesítése

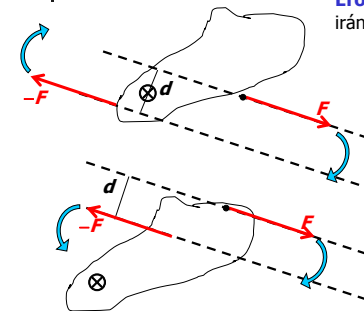
Erőpár: két, azonos nagyságú, de ellentétes irányú és nem azonos hatásvonalú erő

Eredő erő: 0

Erőpár eredő forgatónyomatéka (M):

$$M = d \cdot F$$

(független a vonatkoztatási ponttól)

→ „erőpár = forgatónyomaték”

Bármely erőrendszer helyettesíthető egy erővel és egy erőpárral (forgatónyomatékkal).

8

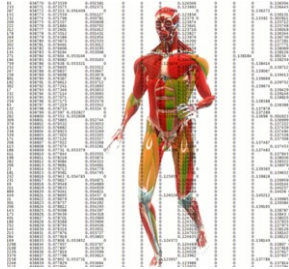
Erők és forgatónyomatok a szervezetben

Külső erők:

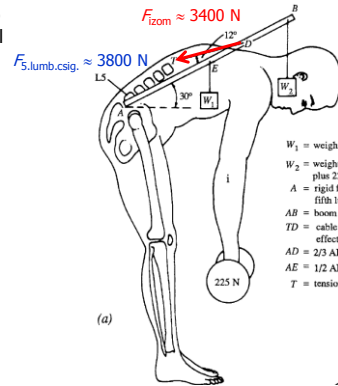
- nehézségi erő – súlyerő
- kontaktus más testekkel

Belső erők:

- izomkontrakcióból
- folyadék áramlásból
- ozmotikus nyomásból

<http://www.motekmedical.com/products/hbm/>

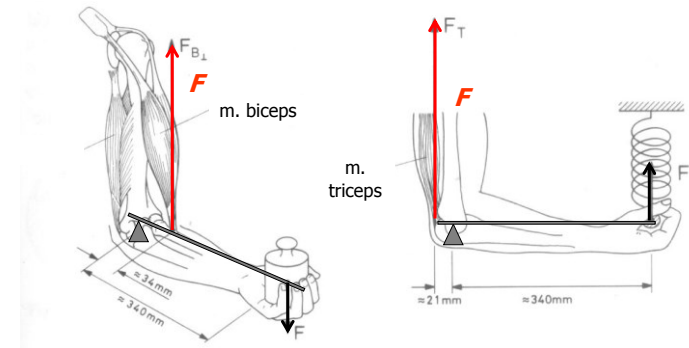

$F \approx 0 - 6000 \text{ N}$

9

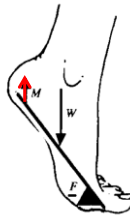
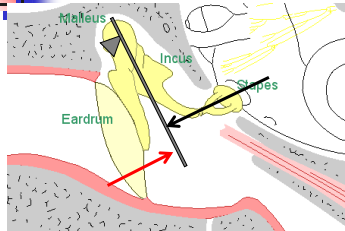
Emelők az emberi testben

Kar:

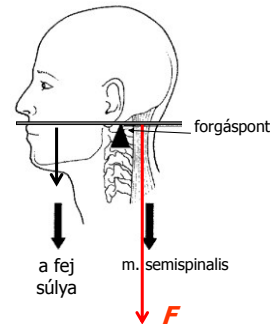

10

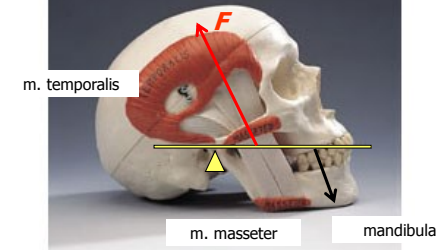
Hallócsontocskák:

Fej tartása:

11

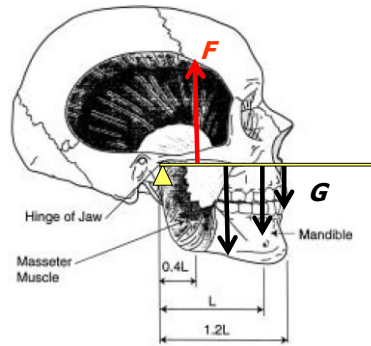

12

Rágóerők

(Guinness: humán - 4000 N)

kb. 10 000 N

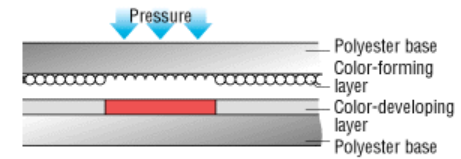

$L = 8$ cm (felnőtt férfi)
6,5 cm (felnőtt nő)

13

Rágóerő mérése

festékes
nyomásmérő
fólia:

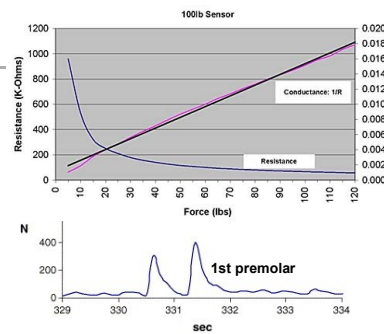
piezoelektromos
szenzor:

14

flexibilis
nyomtatott
áramkör

érzékelő

egyéb
(szubjektív)
módszerek:

15

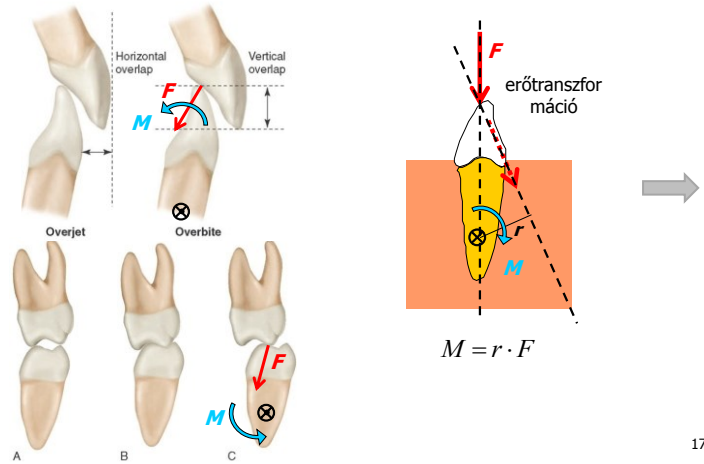
Nyomásértékek rágásnál

$p \leq 300$ MPa !

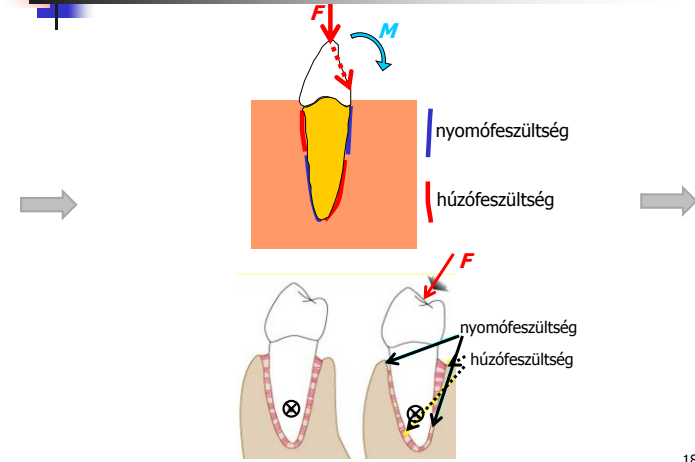
16

Rágóerők forgatónyomatéka

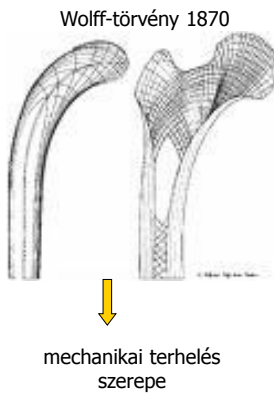
17

A forgatónyomaték következménye

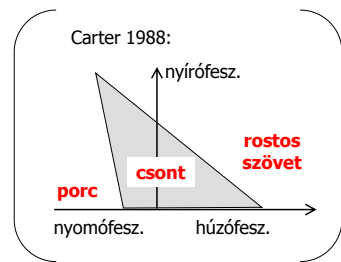

18

Csontátépülés (remodeling)

nyomófeszültség \Rightarrow leépülés
húzófeszültség \Rightarrow felépülés

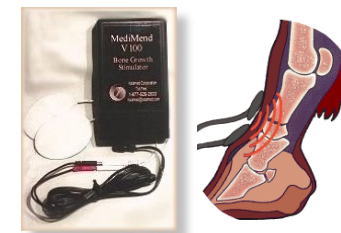

19

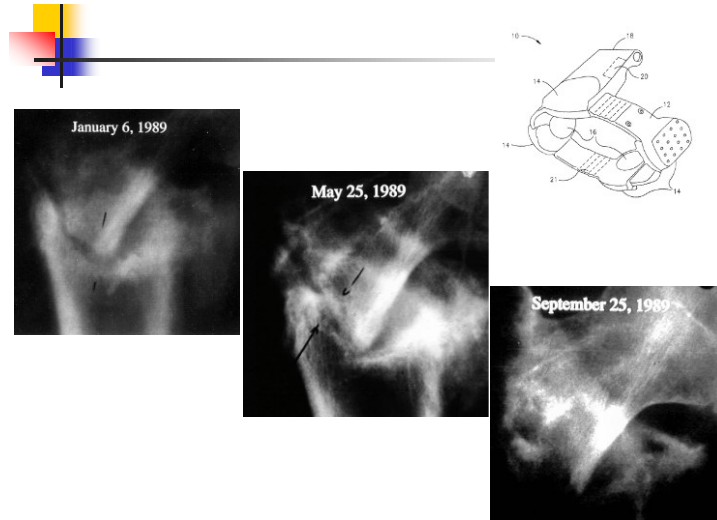
Csontátépülés mechanizmusa

mechanikai terhelés
 \downarrow
elektromos jel
(piezoelektromos/áramlási potenciál)
 \downarrow
osteogenesis szabályozása
 \downarrow
mechanikai adaptáció

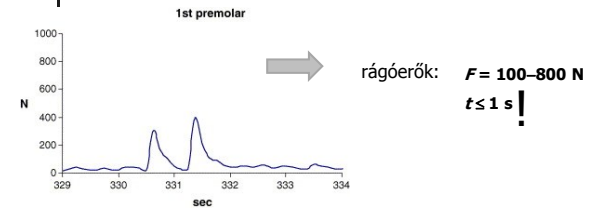
Elektromos terek alkalmazása
csontgyógyulás serkentésére:

20

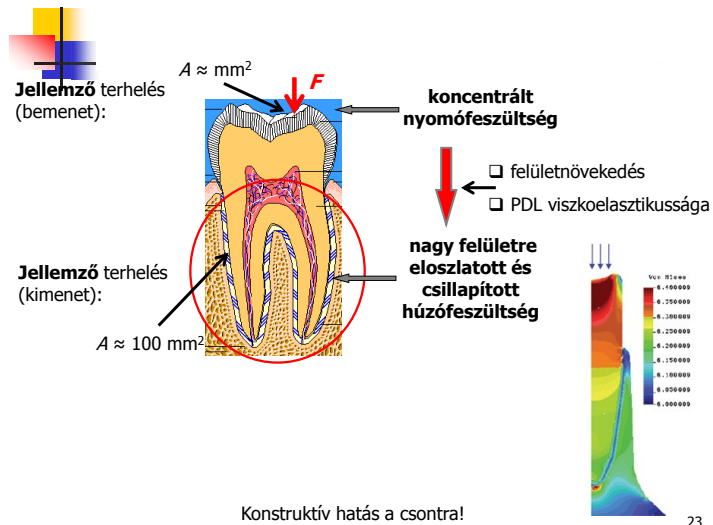
A rágóerők átvitele a csontszövetre

Ha a rágóerő tartósan hatna:

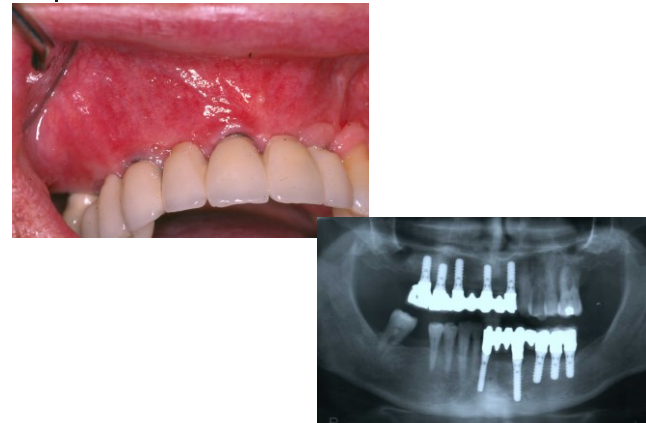
3-5 másodperc \Rightarrow fájdalom
 \approx óra \Rightarrow szöveti károsodás
 7-14 nap \Rightarrow a fog kilazulása

22

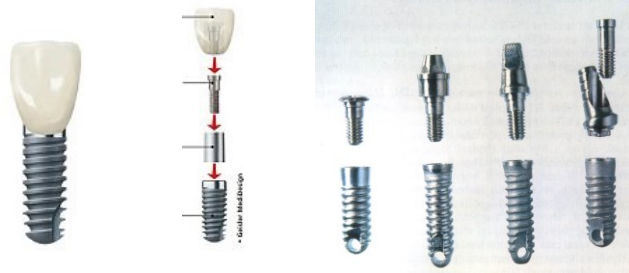
23

Az implantológia fizikai alapjai

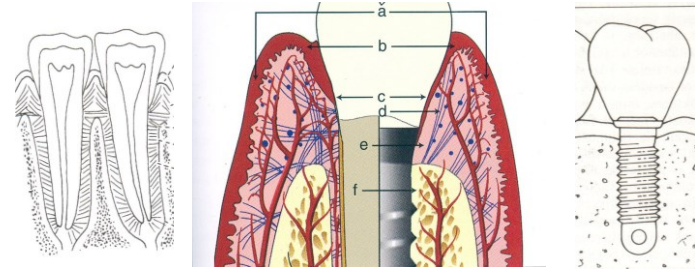
24

Csavarimplantátumok

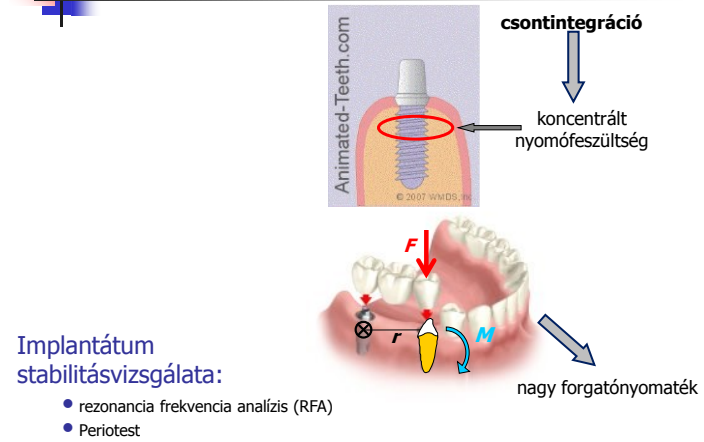
25

Fog vs. implantátum

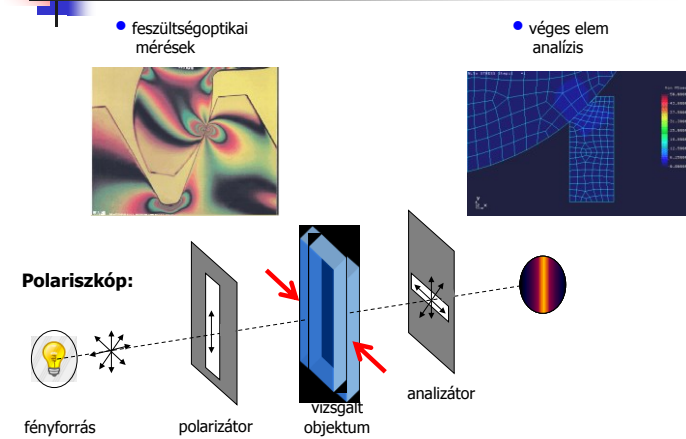
26

Implantátum erőátvitel

27

Fizikai vizsgálati módszerek feszültségeloszlásra

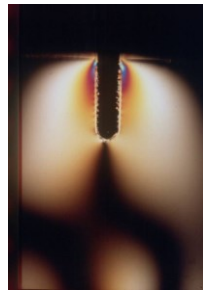

28

Feszültségeloszlás implantátumoknál

Véges elem analízis:

Feszültségoptika:

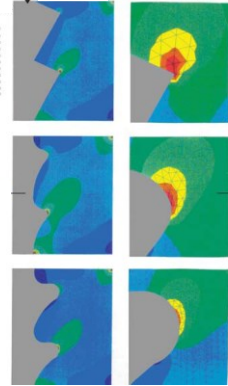

implantátum

(MPa)

nyomás

nagyított kép

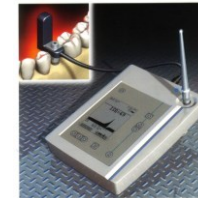

csont

29

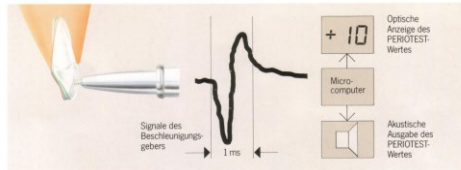
Implantátum stabilitásának vizsgálata

- Rezonanciafrekvencia analízis (RFA)

30

- Periotest

31

Implantátumok anyaga

fémek

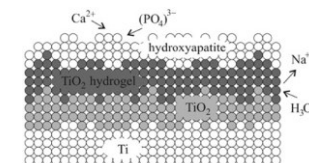
- titán (Ti)
- titánötvözetek (pl. Ti-6Al-4V)
- kobaltötvözetek (Co-Cr-Mo)

kerámiák

- alumínium-oxid
- cirkon (cirkónium-dioxid)
- HAP
- bioüvegek

kerámia bevonatú fémek

32